

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institutionum Juris Canonici Sive Primorum totius Sacrae
Jurisprudentiae Elementorum. Libri Quatuor**

Febeo, Francesco Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1704

VD18 13560743-001

Tit. XIII. De libera collatione Beneficiorum quoad Summum Pontificem

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63052](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63052)

clesiæ, quibus ex statuto Trid. *sess. 24. de refor-
cap. 12.* annexus esse debet aliquis Ordo Sacer, te-
nentur intra annum ad Sacrum Ordinem pro-
moveri.

31. Demum generaliter illud pro legitima
beneficiorum concessione attendendum est,
ne ulli conferantur, qui quomodolibet arceat-
tur à Sacro Ministerio ratione alicujus irregu-
laritatis, aut infamiæ, utcumque contractæ, ex
quo capite non solum hæretici, illorumque fau-
tores, sed etiam eorum filii à beneficiis exclu-
duntur: usque ad secundam generationem in-
clusivè in linea paterna, ad primâ autem dum-
taxat in linea materna, supposito quod hæretici
ipsorum parentes ante mortem pœnitentes non
fuerint, ex *c. Statutum 15. de hæreticis in 6.*

T I T. XIII.

*De libera collatione Beneficiorum quoad Summum
Pontificem.*

1. **A**bsolutis iis quæ pertinent ad qualitates
promovendorum, consequens est ut ad
promoventes tractatio dirigatur, sive sint pro-
moveres omnino liberi in determinanda per-
sonæ promovenda, de quibus primò sermo erit,
sive dependeant à præsentatione Patroni, de
quibus postea tractabitur.

2. Fa-

2. Facultatem omnium Beneficiorum liberè collativam, etiam illorum, quæ cæteroquin five de Jure scripto, five de privilegio, five de legitima consuetudine conferri possunt ab inferiori Collatore, plenissimè competere Summo Pontifici, manifestissimi Juris est, ex *cap. 2. de præben. in 6.* Si quid enim ejusmodi facultatis alicui concessum sit, id respectu Pontificis non privativè, sed cumulativè, & conservata Pontifici majori potestate, concessum dicendum est, ut habetur ex *cap. dudum 14. eod. in 6.* Inde fit, si contingat unum idemque Beneficium tum à Pontifice, tum ab inferiori Collatore conferri, prævalere collationem à Pontifice factam, ex eod. *c. dudum.* nisi tamen Inferioris collatio legitimis documentis anterior fuisse demonstratur, in quo casu prævalet jus Inferioris, ut expressè deciditur in *cap. si à Sede 31. eod. in 6.* cum in ea causa potior sit conditio possidentis, *reg. 65. de reg. jur. in 6.* In praxi tamen Summus Pontifex rarè utitur eo jure præventionis sive concursus, ut vitetur confusio.

3. Sed & præter eam liberæ facultatis universalitatem, aliqua sunt Beneficiorum genera, quorum collatio privativè pendet à potestate Pontificis: five ratione devolutionis, quando scilicet jus, & potestas tota conferendorum Beneficiorum, ob negligentiam, vel delictum

lictum inferiorum Ordinariorum devoluta est ad Pontificem: sive ratione affectionis, quando videlicet Summus Pontifex suam Jurisdictionem exercere cœpit super aliquo beneficio ad effectum illud conferendi, in quo casu inferior Ordinarius, cui cætroquin facultas illius conferendi competeret, manus in illud immittere prohibetur: sive demum ratione reservationis super aliquibus dignitatibus, seu beneficiis de Jure Canonico statutæ, ut eorum conferendorum facultas cuilibet alteri Ordinario stabiliter, & perpetuo sit negata, tum pro majestate Sedis Apostolicæ, tum etiam pro majori unionem, & communicatione servanda particularium Ecclesiarum toto orbe existentium cum Ecclesia Romana.

4. In particulari autem Beneficia Summo Pontifici reservata censentur primò quæ in Curia sive apud Sedem Apostolicam vacare contingat, juxta textum expressum in *c. licet 2. de preben. in 6.* quod declaratur in *cap. presenti 34. eod. in 6.* ita ut intelligendum sit de omnibus iis Beneficiis, quæ venientes ad Rom. Curiam, vel etiam recedentes ab ipsa obtinere noscuntur, si eos mori contingat in loco, ubi est Curia, vel in locis vicinis, hoc est intra duas dietas legales, seu intra 40. milliaria, ut ibidem explicat *glos. v. legales ex l. Vicena millia 1. ff. si quis cautionib.* Idem juris servandum esse si quis illo-
rum

rum moriatur in loco, ubi transeunter etiam absque sua Cancellaria, & Audientia est Rom. Pontifex, expressè decernitur in Constit. 54. Clementis VIII. ubi declaratur in casu absentiae Pontificis ab urbe, tum locum ubi ipse moratur, tum Romanam urbem pro una, & eadem Curia censendam esse quoad Beneficia, quæ si- ve in dicta urbe, siue in civitate ad quam Papa se contulit, vacare contingat.

5. Quamvis autem hujus reservationis decretum temperatum olim fuerit in *c. statutum 3. de preb. in 6.* ut ea reservatio locorum haberet intra mensem à die vacationis, quo mense transacto, si Pontifex non providisset, possent ii ad quos de jure ordinario provisio pertinebat, providere; attamen hoc ipsum temperamentum esse nunc revocatum per *extrav. pie sollicitudinis 1.* aut per *extrav. ad regimen. 13. de preb. inter comm.* adeoque etiam mense transacto manere reservata Pontifici beneficia, quæ in Curia vacaverunt, tradunt Gonz. *de mensib. & alternativis §. 5. proæm. an. 148.* Garz. *de beneficiis p. 5. cap. 5. §. 1. à n. 98.* Castrop. *tract. 13. de benef. disp. 2. pun. 16. n. 5.* ubi testatur hanc esse consuetudinem, & stylum Curiae.

6. Excipienda tamen sunt ab hac generali regula Beneficiorum in Curia vacantium nonnulla, quæ etsi in Curia vacare contingat, non propterea censentur Pontifici reservata. Hu-

jus excepti generis sunt Beneficia Jurispatronatus laicalis , ut tradit Gloss. in *cap. licet 2. de præb. in 6. v. collatio* quia illis non solet Papa facile derogare, ut colligitur, ex *reg. 42. cancellariæ*. Item Beneficia regularia, ex eadem gloss. *ibid.* Item Beneficia parochialia vacantia Sede vacante, ne ipsorum vacatio diutina periculum valeat animabus afferre; imò ex eadem ratione, & vacantia vivente Pontifice, si de ipsis per eum ante ipsius obitum non fuerit ordinatum, ex textu expresso in *cap. si Apostolica 35. eod. in 6.* quam exceptionem pro eadem circumstantia locum habere etiam in iisdem parochialibus Beneficiis ex alio quolibet capite reservatis, quamvis non in devolutis, tradiderunt Gonz. *de mensib. & alternat. §. 5. præm. à n. 138.* & Garz. *de ben. p. 5. §. 1. nu. 104.* Demum ejusdem generis excepti sunt illorum Beneficia, qui in loco, ubi degit Curia, originem, seu domicilium habentes moriuntur, ita ut ibidem non morarentur occasione Curia, & Curiales non essent, ut habetur expressè in *c. presenti 34. eod. in 6.*

7. Secundò aliæ plures reservationum species continentur in regulis Cancellariæ, quas singuli Pontifices initio Pontificatus sui edere solent, in quas fusè scripserunt Mandosius, Gonzal. Joann. à Chokier, Garz. *p. 5. de beneficiis.* Castrop. in *tract. 13. de benefic. disp. 2. pun.*

17. & seqq. eas explicat, quæ pertinent ad reservationem Beneficiorum quas etiam attingit Azor. p. 2. lib. 6. cap. 34. Nobis studio brevitatis satis sit, easdem regulas reservatorias breviter indicasse, pro ut illas edidit SS. D. N. Innocentius XII.

8. In prima regula reservantur ea omnia Beneficia, quæ olim reservata fuerant in *extrav. ad regimen. 13.* & in *extrav. execrabilis 4. de præb. inter comm.* quibus additur in regula reservationem procedere quoad Beneficia Officialium Sedis Apostolicæ, quamvis tempore obitus Officialis esse desierint, & quamvis Beneficia affecti non fuerint tempore officii, sed post dimissum Officium, & quodcumque. Extenditur quoque ibidem reservatio ad Beneficia tam obtenta, quam alia quæcumque, de quibus Ordinarii aliique Collatores contra decreta, & formam Concilii Tridentini dispo- fuerint, & in futurum disponent.

9. In secunda regula reservantur generatim omnes Ecclesiæ Patriarchales, Primitiales, Archiepiscopales, Episcopales, necnon Monasteria omnia Virorum, valorem annum ducen- torum florenorum auri excedentia, qui excessus debet in litteris exprimi. Ubi ea viro- rum Monasteria intelligenda esse, quæ vel Monachis sunt destituta, vel commendari so- lita, tradit Mandosius. Item Beneficia omnia

ad quorumcumque Collatorum, & Collatori-
cum dispositionem quamcumque (non tamen
ad collationem cum alio, vel aliis, aut etiam
ad alterius præsentationem, vel electionem)
pertinentia, quæ post illorum obitum, aut post
Ecclesiarum, seu dignitatum dimissionem, sive
amissionem, usque ad provisionem authorita-
te Apostolica faciendam, & adeptam à Succes-
sore, pacificam possessionem, vacare contingat.

10. In tertia regula decernitur, ut si alicui
beneficium præsertim Curatum, aut persona-
lem residentiam requirens provideatur ab A-
postolica Sede, nulla facta mentione alterius
beneficii incompatibilis, quod antecedenter
habebat, idemque beneficium incompatible
resignet sive dimittat in manibus Sanctitatis
Sux, aut quorumlibet aliorum ante affecutio-
nem beneficii ita provisum, in fraudem Apostoli-
cæ reservationis, vi cuius beneficium incompati-
bile per affecutionem, & possessionem secun-
di ipso jure vacat, & est reservatum Summo
Pontifici per cit. *extrav. execrabilis*; in eo casu
tum beneficium provisum, tum beneficium re-
signatum vacare censeatur ac reservatum sit
Summo Pontifici.

11. In quarta regula reservantur generaliter
Dignitates Majores post Pontificales in Cathe-
dralibus Metropolitanis, Patriarchalibus. Item
principales Dignitates in Collegiatis communi
asti-

æstimatione excedentes valorem 10. florenorum auri. Item Prioratus, Præposituræ & alia Dignitates conventuales (perpetuæ, ut explicat Mand.) ac præceptoræ generales Ordinum quorumcumque (quarum electio non fit à Religiosis simul congregatis, ut ex pluribus explicat Castrop. p. 2. tract. 13. de benef. disp. 2. pun. 19. n. 6.) non tamen Ordinum Militarium. Demum quæcumque beneficia, quæ familiares, & commensales Cardinalium nunc viventium, & qui erunt, imo, & ipsius Pontificis dum Cardinalis esset, durante familiaritate obtinebant, aut obtinent, aut obtinebunt, etiam si ab ipsa familiaritate per obitum Cardinalium eorundem vel aliàs recesserint.

12. Per quintam regulam reservantur generaliter omnia beneficia Ecclesiastica, quæ Collectores, & Subcollectores fructuum Cameræ Apostolicæ debitorum, durante hoc eorum officio obtinebant, aut ad quæ jus habebant.

13. Per regulam sextam reservantur beneficia quorumcumque Curialium, quos dum Curia de loco ad locum transfertur, eam sequendo, decedere contigerit in loco quovis quantumcumque etiam à dicta Curia remoto.

14. In regula septima reservantur Beneficia Cubiculariorum Summi Pontificis, etiam honoris nuncupatorum, & Cursorum suorum.

Sub qua reservatione comprehenduntur etiam Cubicularii qui sunt extra muros, & ita honoris causa nuncupati, ut declarat Mandosius.

15. In regula octava reservantur Canonici, Præbendæ, Dignitates, Personatus, & Officia in Ecclesiis S. Jo. Lateranen. & S. Petri, ac B. Mariæ Majoris de Urbe. Item Beneficia quæcumque ad collationem, vel quamvis aliam dispositionem Cardinalium à Rom. Curia absentium, ratione Episcopatum suorum, vel Titulorum, sive Ecclesiarum Cardinalatus spectantia, tam in Urbe, quam extra Urbem, quamdiu absentia illorum duraverit, vacantia aut vacatura.

16. In regula nona reservantur Beneficia qualitercumque aliter quam per resignationem vacantia in mensibus Apostolicis, videlicet Januarii, Februarii, Aprilis, Maii, Julii, Augusti, Octobris, & Novembris, relictis quatuor mensibus pro Ordinariis, nempe Martio, Junio, Septembri, Decembri: exceptis Cardinalibus, aut aliis sub certis Concordatis comprehensis. Simulque decernitur, ut in supplicationibus, seu concessionibus gratiarum, quæ de dictis Beneficiis tunc vacantibus etiam motu proprio fient, de mense, in quo vacaverint dispositivè mentio fiat; alioquin gratiæ nullæ sint. Patriarchis tamen, Archiepiscopis, & Episcopis personaliter in suis Ecclesiis residen-

fidantibus conceditur perita alternativa sex mensium discretorum ad conferenda Beneficia, quæ ad liberam ipsorum dumtaxat, & ab aliis independentem dispositionem pertinent ita ut scilicet Januarius pertineat ad Summum Pontificem, Februarius ad Episcopum, Martius ad Pontificem, Aprilis ad Episcopum, & sic alternative quoad reliquos menses. Super hanc regulam fusè scripsit Hieronymus Gonz. in præclaro opere, quod inscripsit ad regulam octavam Cancellariæ, quia hæc regula olim erat octava, sed postea per additionem ejus, quæ modo tertia est, factam à Greg. XV. evasit nona.

17. Fusior harum omnium regularum explicatio peti potest à citatis Authoribus. Sunt, & quædam aliæ in specialibus aliquorum Pontificum Constitutionibus reservationes statutz, quæ videri possunt apud Castrop. in cit. *disp.* 2. p' 24.

T I T. XIV.

De libera collatione Beneficiorum quoad inferiores collatores.

I. **I**Nfra Summum Pontificem primus Beneficiorum collator de Jure communi est Legatus Pontificius; non tamen omnis sed solum Cardinalis qui Legatus à latere dicitur: Lega-